

[Grethe Fenger Møller]

er svære at klarlægge i form af manglende advancement.

Man må så finde ud af, hvordan man kan løse dette problem. Det er juridisk svært at løse de problemer, som forespørgslen har rejst, men for mig er det afgørende, at der ikke hersker nogen tvivl om, at offentligt ansatte har samme ytringsfrihed som andre borgere, og at de begrænsninger, der gælder, ikke går videre, end hvad der er absolut nødvendigt, for at den offentlige forvaltning kan fungere på en tilfredsstillende måde.

Ytringsfriheden er noget meget centralt i vort demokrati, og vi må alle i fællesskab værne omhyggeligt om at bevare denne.

Jeg var meget tilfreds med ministerens udtalelser om, at man vil anmode professor Bent Christensen om at udarbejde et responsum, ikke fordi jeg tror, der er behov for nye regler på dette område – det har Nyløkke Jørgensen også gjort opmærksom på – men der kan være et behov for at få en præcisering af hele denne problemstilling. Det mener jeg vil kunne løse de problemer, som forespørgselsdebatten her i dag har rejst.

Melchior (CD):

Jeg tror, at grundloven misbruges grundigt i den debat, vi har her i dag. Jeg skal ikke nægte, at jeg selv ind imellem har gjort mig skyldig i noget tilsvarende. Grundloven er elastisk, det er derfor, den er så brugbar. Grundloven er absolut i visse formuleringer, men i andre i høj grad flertydig. Hvis grundloven var så snæver, som nogle à la visse, der citerer Bibelen, benytter den, ville den nok ikke være så god for os, som vi finder den er.

Jeg ved mig i overensstemmelse med mangfoldige retslærde på dette område, der gang på gang, også i responsa afgivet til udvalg i dette ting, har udtalt, at grundloven selvfølgelig som alle andre love kan forstås forskelligt, fortolkes forskelligt. Jeg vil benytte lejligheden til at hævde den påstand, skønt jeg er aldeles retsulærd, at ingen person kan sige sig selv levende efter loven; det bedste, man kan nå til, er at leve efter en forståelse, efter en fortolkning af en lov.

Jeg vil derfor sammenfattende om CDs standpunkt i den rejste debat sige, at nok er grundloven klar med hensyn til, at ingens ytringsfrihed kan begrænses med loven i

hånd. På den anden side kan ingen heller unddrage sig en række konsekvenser, som ens brug af ytringsfriheden fører med sig. Det vil jeg gerne illustrere med en række eksempler.

Vel det klareste ord i grundlovens § 77 er det første ord i paragraffen, nemlig »enhver«. Der lades ingen tvivl ude, det må være oppefra og nedefter og fra den yderste ene ende til den yderste anden ende, ingen er udeladt. Kongen, in casu dronningen, er også medlem af vort samfund og har endda en række paragraffer i vor grundlov. Uanset at vor dronning ifølge § 13 er ansvarsfri og fredhellig, er det vel ikke nogen teoretisk konstruktion at forestille sig, at den til enhver tid siddende monark ville kunne ytre noget, som ville få konsekvenser for vedkommendes stilling som monark, ja, for hele kongedømmet. Allerede dér ser vi – jeg indrømmer ikke på et hverdagsagtigt plan – en særdeles god mulighed for – og vi har set lignende i andre samfund – at monarken giver sig ind i samfundsdebatten på en måde, der umuliggør vedkommendes forbliven som monark og eventuelt endog afskaffer monarkiet gennem denne indblanding, altså brug af ytringsfriheden, som ifølge hr. Bernhard Baunsgaard og mange andre skulle være en helt absolut størrelse.

Lad mig nævne, at vi engang havde en statsminister i dette land, der hed Knud Kristensen. Han mente, at ytringsfriheden tillod ham at udtale sig snart som venstres leder og som statsminister og snart som privatperson, og det gjorde han, og det kunne man altså heller ikke hindre ham i med loven i hånd, men det fik bare den konsekvens for ham, at han mildt sagt blev forflyttet, og at regeringsmagten gik over til et andet parti.

Vi havde for nogle år siden en ambassadør ved FN, tidligere udenrigsminister, og han havde også nogle meninger, som han ytrede endda temmelig diskret, men disse meninger var altså i modsætning til, hvad hans foresatte, udenrigsministeren, og et flertal i det udenrigspolitiske nævn mente. Hvad førte det til for den pågældende ambassadør? Han blev minsandten forflyttet og tilmed degraderet. Der var vist ingen, der talte om brud på ytringsfrihedsrettighederne ved den lejlighed, heller ikke han selv, skønt han ikke er kendt for at være mundlam.